

درس مباحث منتخب مالی

۱. مشخصات عمومی دوره

مدرس: حسین عبده تبریزی؛ مدرسان همکار: سعید اسلامی بیدگلی و میثم رادپور	مدرسان دوره
maysam.radpour@gmail.com ؛ saeedsb@yahoo.com ؛ abdoh@abdoh.net	
محمد رضا جعفرزاده و امین عظیمی راد	دستیاران
mr.jafarzadeh.sut@gmail.com ؛ amin.azimirad@gmail.com	
بهمن‌ماه سال ۱۳۹۶ تا خرداد ماه سال ۱۳۹۷؛ روزهای سه‌شنبه، ساعت: ۱۸:۰۰-۱۵:۰۰	زمان برگزاری
دانشکده‌ی مدیریت و اقتصاد دانشگاه صنعتی شریف	محل برگزاری
finance.ir (همین مطالب در سایت Abdoh.net نیز آمده است.)	سایت آموزشی

۲. پیش‌نیازهای دوره

از دانشجویان این دوره انتظار می‌رود درک مقدماتی نسبت به مفاهیم و نظریه‌های پایه‌ی مالی داشته باشند. داشتن مهارت کار کردن با نرم‌افزارهای صفحه‌گسترده مانند *Excel* و ماشین حساب‌های مالی برای دانشجویان این دوره توصیه می‌شود.

۳. شرح دوره

دانش مالی از زمان پایه‌گذاری تا کنون بسیار توسعه یافته است. مسائل مالی بنگاه‌های غیرمالی، مسائل مربوط به بازارها و نهادهای مالی، چالش‌های اندازه‌گیری و مدیریت ریسک‌های مالی و ... همگی موضوع مطالعه‌ی این حوزه از دانش‌اند. دوره‌ی مباحث منتخب مالی برای دانشجویانی طراحی شده که علاقه‌مندند در زمینه‌ی مسائل متنوع مورد مطالعه‌ی مالی مهارت و دانش کسب کنند. هدف از این دوره تمرکز بر جزئیات مسائل مالی نیست، بلکه معرفی و تشریح کلی مسائل مختلف حوزه‌های دانش مالی است. تلاش شده موضوعاتی در این دوره موضوع‌هایی مورد بحث قرار گیرد که کمتر در سایر کلاس‌های مالی دانشکده به آن‌ها پرداخته شده است. به‌طور خاص، این دوره برای دانشجویانی طراحی شده که علاقه‌مندند با آگاهی عمومی از دانش مالی، در مورد انتخاب این حوزه از دانش به‌عنوان رشته‌ی تخصصی آینده‌ی خود تصمیم بگیرند.

۴. ارزیابی

مورد مشمول نمره	سهم از نمره‌ی کل
مشارکت در کلاس و تکالیف	۴۰٪
امتحان‌های میان‌ترم	۲۵٪
امتحان پایان‌ترم	۳۵٪

- ✓ ۱۰ درصد از نمره‌ی "مشارکت در کلاس و تکالیف" به حضور در نشست‌ها مرتبط است. ۳۰ درصد از این نمره به تکالیف اجباری و ارایه‌ی آن‌ها در کلاس مربوط است.
- ✓ برای هر تکالیف اختیاری نمره‌ی اضافه‌ای حداکثر برابر ۰/۲۵ لحاظ شده است. نمرات تکالیف اختیاری، مازاد بر کل نمره‌ی قابل‌تحصیل (۲۰ نمره) است.
- ✓ پیش از هر آزمون، جلسه‌ای برای مرور و جمع‌بندی مطالب در نظر گرفته شده است. چنان‌چه فرصت ارایه‌ی برخی مطالب عنوان‌شده در "ریزنشست‌ها درس" فراهم نشود، دانشجویان می‌توانند سؤالات خود را در جلسات جمع‌بندی مطرح کنند.
- ✓ موضوع سؤالات امتحان‌های میان‌ترم و پایان‌ترم به اسلایدها، فصول مشخص شده در کتاب‌ها، و موضوع‌های بحث‌شده در کلاس‌ها محدود می‌باشد، و چیزی خارج از موارد یادشده، موضوع سؤال امتحانی قرار نمی‌گیرد.

۵. ریز نشست‌های درس

بخش اول: دانش مالی: اصول و مقدمات

جلسه‌ی اول

■ مفاهیم پایه - مالی چیست؟

- معرفی دوره [سایت / درس / ارائه‌شده در سال‌های ۹۷-۹۶ / مشخصات دوره]
- اسلاید: مروری بر دانش مالی [سایت / اسلایدهای آموزشی / مالی شرکت‌ها]
- اسلاید: درک مقدماتی صورت‌های مالی [سایت / اسلایدهای آموزشی / مالی شرکت‌ها]
- مقاله: حسابداران محافظه‌کار، مدیران مالی بلندپرواز [سایت / مقاله‌ها / روزنامه‌ای (ژورنالیستی)]
- کتاب شماره‌ی ۲ / مقاله‌ی ۲-۲ / مدیر مالی و قیمت سهام

تکلیف کلاسی (اختیاری)

- مقاله‌ای بنویسید و در آن مفاهیم و عبارات زیر را در حوزه‌های مورد نظر تعریف کرده و با هم مقایسه کنید (حداقل ۵۰۰ کلمه).
- سرمایه (در حوزه‌های اقتصاد، مالی، حسابداری)
 - سرمایه‌گذاری (در حوزه‌های اقتصاد، مالی، حسابداری)
 - سود (در حوزه‌های اقتصاد، مالی، حسابداری)
 - ارزش (در حوزه‌های اقتصاد، مالی، حسابداری)
 - هزینه (اقتصاد، مالی، حسابداری)
 - بازده (مالی، حسابداری)
 - دارایی = بدهی + سرمایه (مالی، حسابداری)

جلسه دوم

■ حوزه‌های عمده مالی

- اسلاید: معرفی مالی شرکت‌ها [اسلایدهای آموزشی / مالی شرکت‌ها / در دست تدوین]
- اسلاید: معرفی مدیریت سرمایه‌گذاری [اسلایدهای آموزشی / مدیریت سرمایه‌گذاری / در دست تدوین]
- اسلاید: داستان مدیریت مالی از منظر مالی شرکت‌ها [اسلایدهای آموزشی / مالی شرکت‌ها]
- کتاب شماره ۲ / مقاله ۱-۱ / مروری تاریخی بر نظریه‌ی امور مالی شرکت‌ها
- کتاب شماره ۲ / مقاله ۲-۱ / جایزه‌ی نوبل مالی

تکلیف کلاسی (اجباری)

مقاله‌ای بنویسید و طی آن در مورد انواع نقش‌هایی صحبت کنید که مدیر مالی در حوزه‌ی مالی شرکت‌ها و نیز مدیر سرمایه‌گذاری در حوزه‌ی مدیریت سرمایه‌گذاری در مواجهه با مسائل مختلف مالی ایفا می‌کند. (مثال: یکی از نقش‌ها در مالی شرکت‌ها: مدیر وجوه؛ یکی از نقش‌ها در مدیریت سرمایه‌گذاری: مدیر اعتبارات). هم‌چنین توضیح دهید هر کدام از نقش‌ها چه هدفی را دنبال می‌کند.

ریسک تجاری و مالی را تشریح کنید.. ریسک تجاری در نهادهای مالی و غیرمالی را تبیین کنید. هم‌چنین توضیح دهید منظور از مدیریت دارایی-بدهی (asset-liability management) در ادبیات مالی چیست؟ (حداقل ۵۰۰ کلمه).

بخش دوم: بازارها و نهادهای مالی

جلسه سوم

■ ابزار، نهاد و بازارهای مالی

- اسلاید: ابزار، نهاد و بازارهای مالی [سایت/ اسلایدهای آموزشی/ بازارها و نهادهای مالی]
- اسلاید: نقش شرکت‌های تأمین سرمایه در تأمین مالی [سایت/ اسلایدهای آموزشی/ بازارها و نهادهای مالی]
- اسلاید: روش‌های تأمین مالی: بازار پول در مقابل بازار سرمایه [سایت/ اسلایدهای آموزشی/ بازارها و نهادهای مالی]
- کتاب شماره ۳ / فصل اول / مقدمه
- کتاب شماره ۳ / فصل دوم / واسطه‌های مالی و نوآوری‌های مالی
- فیلم: فروش بزرگ

تکلیف کلاسی (اختیاری)

مقاله‌ای در مورد نظریه‌ی ریزساختار بازار (market microstructure) بنویسید و در آن ضمن تشریح نظریه، آثار بالقوه‌ی ناشی از سازوکارها و رویه‌های معاملاتی جاری (مانند حد نوسان، حجم مینا و ...) بورس اوراق بهادار تهران را بر نظام قیمت‌گذاری بازار (با توجه به پیشینه‌ی نظری و مطالعات تجربی این حوزه از دانش مالی) مورد بررسی قرار دهید (حداقل ۱۰۰۰ کلمه).

جلسه چهارم

■ موردکاوی بازارهای مالی: بازار جهانی ارز

- اسلاید: بازار فارکس [سایت/ اسلایدهای آموزشی/ بازارها و نهادهای مالی]
- اسلاید: بازار قراردادهای آتی [اسلایدهای آموزشی / بازارها و نهادهای مالی]
- سایت: بازار جهانی ارز (مراجعه شود به سایت forexfactory.com)

تکلیف کلاسی (اختیاری)

اخیرا راه‌اندازی بازار قراردادهای آتی ارز به تصویب شورای عالی بورس و اوراق بهادار رسیده است. با توجه به شرایط بازار ارز کشور، از نظر شما کدام یک از کارکردهای بازارهای مالی در بازار آتی ارز محقق می‌شود؟ کدام محقق نمی‌شود؟ توضیح دهید.

جلسه پنجم

مرور و جمع‌بندی جلسات اول تا چهارم

✓ آزمون اول (میان‌ترم): منابع و مآخذ جلسه‌های اول تا چهارم به شرح برنامه

جلسه ششم

بحران مالی ۲۰۰۷: سوداگری زمین و ساختمان

- اسلاید: بحران مالی بین‌المللی و ریشه‌های آن [سایت/اسلایدهای آموزشی/بازارها و نهادهای مالی]
- اسلاید: بحران وام‌های دون‌اعتبار [سایت/اسلایدهای آموزشی/بازارها و نهادهای مالی]
- اسلاید: سیاست زمین و تشویق سوداگری [سایت/اسلایدهای آموزشی/املاک و مستغلات] (در دست تدوین)
- فیلم: مستند ترقی پول [بخش پنجم: مأمی چون خانه]
- کتاب شماره ۴/ مقاله ۲-۵/ تبدیل به اوراق بهادار کردن: مبانی پایه
- کتاب شماره ۱/ مقاله ۲-۲/ اوراق بهادار با پشتوانه‌ی وام‌های رهنی

تکلیف کلاسی (اختیاری)

در سال ۲۰۱۵، در پی اقدام بانک مرکزی سوئیس، نرخ برابری فرانک سوئیس نسبت به یورو در مدت زمان بسیار کوتاهی به شدت افزایش یافت و متعاقباً بسیاری از کارگزاران و معامله‌گران ارز با بحران‌های مالی مواجه شدند و حتی برخی ورشکست شدند. اولاً بررسی کنید کدام اقدام به تغییر شدید نرخ برابری اسعار یادشده انجامید، ثانیاً دلایل ایجاد بحران‌های مالی در کارگزاران و معامله‌گران ارز را تشریح نمایید. (حداقل ۵۰۰ کلمه)

جلسه هفتم

بحران نظام بانکی کشور

- اسلاید: چالش‌های نظام بانکی کشور [سایت/اسلایدهای آموزشی/بازارها و نهادهای مالی] (در دست تدوین)
- مقاله: گردهمایی دانش‌آموختگان دانشکده‌ی اقتصاد و مدیریت دانشگاه شریف [سایت/سمینارها و کنفرانس‌ها/۱۳۹۶]
- فیلم: مستند ترقی پول [بخش سوم: ترکیدن حباب]
- کتاب شماره ۳/ فصل چهارم/ نهادهای سپرده‌پذیر، فعالیت‌ها و ویژگی‌ها

تکلیف کلاسی (اجباری)

مقاله‌ای بنویسید و طی آن بحران مالی بین‌المللی سال ۲۰۰۷ را با بحران جاری نظام بانکی کشور از منظر دلایل بروز و آثار ناشی از بحران مقایسه کنید. در این مقاله اتهامات دولت، مجلس و مقام ناظر را در شکل‌گیری بحران موردبررسی قرار دهید (حداقل ۱۰۰۰ کلمه).

جلسه هشتم

موردکاوی نهاد مالی: شرکت‌های بیمه

- اسلاید: بیمه و محصولات بیمه‌ای کشور [سایت/اسلایدهای آموزشی/بازارها و نهادهای مالی] (در دست تدوین)
- کتاب شماره ۳/ فصل هفتم/ شرکت‌های بیمه
- کتاب شماره ۴/ مقاله ۴-۳/ نقش صنعت بیمه در بازارهای سرمایه‌ی جهانی شده
- کتاب شماره ۴/ مقاله ۴-۴/ تجدیدساختار نظام تأمین اجتماعی و بازنگری

تکلیف کلاسی (اختیاری)

مقاله‌ای بنویسید و طی آن با بررسی ترکیب دارایی‌ها و بدهی‌های صندوق تأمین اجتماعی، در مورد تفاوت‌ها و شباهت‌های صندوق تأمین اجتماعی با چیزی که در جهان به آن صندوق بازنشستگی و شرکت بیمه می‌گویند، اظهار نظر کنید. هم‌چنین دلایل تفاوت‌های موجود را توضیح دهید.

بخش سوم: مالی شرکت‌ها

جلسه نهم

■ تصمیمات سرمایه‌گذاران، مقام ناظر، و اصول شرکت‌داری

- سخنرانی: مورد کاوی بحران شرکت‌داری در شرکت کنتورسازی
- اسلاید: شرکت‌داری [سایت/اسلایدهای آموزشی/مالی شرکت‌ها]
- اسلاید: مسأله‌ی نمایندگی [سایت/اسلایدهای آموزشی/مالی شرکت‌ها]
- فیلم: مستند شرکت Enron

تکلیف کلاسی (اختیاری)

"با فرض عدم وجود مالیات، با افزایش سطح بدهی‌های شرکت نسبت به حقوق صاحبان سهام، تعارض نمایندگی بین سهامداران و طلبکاران شرکت افزایش می‌یابد، و در نتیجه با افزایش هزینه‌های نمایندگی، ارزش سهام شرکت کاهش می‌یابد." صحت و سقم این گزاره را طی مقاله‌ای بررسی کنید (حداقل ۷۵۰ کلمه).

جلسه دهم

■ مرور و جمع‌بندی جلسات ششم تا نهم

✓ آزمون دوم (میان‌ترم): منابع و مآخذ جلسه‌های هفتم تا نهم به شرح برنامه

جلسه یازدهم

■ ادغام و قبضه‌ی مالکیت؛ خرید شرکت توسط مدیران؛ شرکت‌های هلدینگ

- اسلاید: قبضه‌ی مالکیت و تجدیدساختار [سایت/اسلایدهای آموزشی/مالی شرکت‌ها]
- کتاب شماره‌ی ۲/مقاله‌های ۶-۱/خرید شرکت‌ها توسط مدیران
- کتاب شماره‌ی ۲/مقاله‌های ۸-۲/ادغام و قبضه‌ی مالکیت

تکلیف کلاسی (اختیاری)

یکی از ادغام‌ها (و یا قبضه‌های مالکیت) را به دلخواه انتخاب کنید، و ضمن تشریح رویدادها، در مورد دلایل مدیران برای ادغام، واکنش بازار سهام، و تعارض‌های نمایندگی بالقوه طی دوران تکمیل فرآیند ادغام و قبضه‌ی مالکیت بحث کنید (حداقل ۷۵۰ کلمه).

بخش چهارم: مهندسی مالی و مدیریت ریسک

جلسه دوازدهم

■ ریسک‌های مالی و نظام اندازه‌گیری و مدیریت ریسک

- اسلاید: ابزار، نهاد و بازارهای مالی با رویکرد معرفی ریسک [اسلایدهای آموزشی/بازارها و نهادهای مالی]
- اسلاید: مبانی نظام اندازه‌گیری و مدیریت ریسک [اسلایدهای آموزشی/مهندسی مالی و مدیریت ریسک]
- کتاب شماره‌ی ۵ / فصل اول / کلیات ریسک

تکلیف کلاسی (اجباری)

مقاله‌ای بنویسید و طی آن ریسک تجاری و مالی را تشریح کنید. ریسک‌های تجاری در نهادهای مالی و غیرمالی را توضیح دهید. و مؤلفه‌های آن‌ها (عدم اطمینان و در معرض بودن) را تشریح کنید. (حداقل ۵۰۰ کلمه).

جلسه‌ی سیزدهم

پیش‌بینی متغیرهای مالی

- اسلاید: قوی سیاه [سایت/اسلایدهای آموزشی/مهندسی مالی و مدیریت ریسک] (در دست تدوین)
- اسلاید: چیزهایی که از بی‌نظمی بهره‌مند می‌شوند [سایت/اسلایدهای آموزشی/مهندسی مالی و مدیریت ریسک] (در دست تدوین)

تکلیف کلاسی (اختیاری)

"می‌توان امیدوار بود در بلندمدت، برآوردهای ما از ریسک‌های مالی، نارایب باشند." با توجه به این گزاره مقاله‌ای بنویسید و طی آن بر اساس مفاهیم "احتمالات عینی" و "احتمالات ذهنی" مفهوم آماری "نارایب بودن" برآوردهای ریسک‌های مالی را مورد بررسی قرار دهید. (حداقل ۵۰۰ کلمه).

بخش پنجم: مالی رفتاری

جلسه‌ی چهاردهم

مالی رفتاری: معرفی

- اسلاید: معرفی مالی رفتاری [سایت/اسلایدهای آموزشی/مالی رفتاری] (در دست تدوین)
- اسلاید: نسل دوم مالی رفتاری [سایت/اسلایدهای آموزشی/مالی رفتاری] (در دست تدوین)

جلسه‌ی پانزدهم

نوبلیست‌های مالی رفتاری

- اسلاید: اندیشیدن شتابان و خرامان [سایت/اسلایدهای آموزشی/مالی رفتاری] (در دست تدوین)
- اسلاید: سقلمه [سایت/اسلایدهای آموزشی/مالی رفتاری] (در دست تدوین)

جلسه‌ی شانزدهم

مرور و جمع‌بندی جلسات یازدهم تا پانزدهم

✓ آزمون سوم (پایان‌ترم): منابع و مآخذ جلسه‌های یازدهم تا پانزدهم به شرح برنامه

منابع و مآخذ: [سایت/ کتاب‌ها]

۱. مالی املاک و مستغلات، / حسین عبده تبریزی و میثم رادپور
۲. مجموعه‌ی مقالات مالی و سرمایه‌گذاری، جلد ۱/ حسین عبده تبریزی
۳. مبانی بازارها و نهادهای مالی (جلد اول)/ فبوزی، فری، مودیلیانی/ ترجمه‌ی حسین عبده تبریزی
۴. مجموعه‌ی مقالات مالی و سرمایه‌گذاری، جلد ۲/ حسین عبده تبریزی و میثم رادپور
۵. اندازه‌گیری و مدیریت ریسک بازار/ حسین عبده تبریزی و میثم رادپور